

שבת ויו"ט הסמוכים זה לזה: עצים שנשרו מן הדקל בשבת

א. ג' ענינים

- קדושה אחת או שתי קדושות
- הכנה דרבה
- גזירה שמא ישתמשו ביום שהוא ראשון

ב. סיכום ענין שבת ויו"ט הסמוכים זה לזה

- לרב ולר' יוחנן הוו שתי קדושות, על אף שלא הותרה מלאכה בינם
- לרב יש בעיית הכנה דרבה, ואנן פסקינן כרב בזה
 - ויש מחלקת עם הבהוב פתילה הוי "הכנה"
 - אפילו לר' יוחנן, הביצה מוקצה ביום שנולד
- ב' אוקימתאות של האושפזיכנין עם ביצה שנולדה ביום שהוא ראשון

עצים שנשרו לתוך התנור ביו"ט

ג. ר"ן על הרי"ף מסכת ביצה דף ב.-:

ומסתברא דדוקא בשאינו מכיר עצי האיסור לאחר שנתערבו הא מכירן אין ביטול מועיל להן שאין ביטול מועיל לדבר שהוא ניכר לעין

ד. ים של שלמה מסכת ביצה פרק א סימן ז

וכל שאר המחברים לא חלקו בזה. וכן נראה, דאין זה דומה לשאר ביטולים, דהכא מיקלי קלי איסורא, כדלקמן

"נולד" מאי היא?

ה. רי"ף מסכת ביצה דף ב עמוד א

ואם נשרו מן הדקל ביום טוב אסור להסיק ביום טוב בפני עצמן משום דהוו להו נולד ואסרי להו רבנן שמא יעלה ויתלוש

ו. ר' איסר זלמן מלצר, אבן האזל הלכות יום טוב פרק ב הלכה יא

והנה בחולין קכז: תנן "תאנים צמקו באביהן מטמאות טומאת אוכלים והתולש מהם בשבת חייב חטאת," וכן פסק הרמב"ם בפ"ח משבת ה"ד ובפ"ב מטומאת אוכלים הל' ל"ה. ונראה דכי אמרינן דפירות הנושרין חשיבי מוקצה והוי כנולד, הוא דוקא בהנך פירות שלא צמקו באביהן בע"ש ויונקין מהאילן, דכיון דלא חשיבי אוכל, וכשנשרו בשבת חשיבי כנולד, אבל פירות צמקו באביהן אם נשרו בשבת לא חשיבי נולד דגם לפני זה הא חשיבי אוכל ומטמאין טומאת אוכלין. ומ"מ בודאי הוה עליהם תורת מחובר לענין שבת והתולש מהן חייב חטאת.

וכן גבי עצים שנשרו מן הדקל דכתב הרי"ף דחשיבי נולד, היא דוקא באלו הענפים היונקים מהאילן, אבל ענפים שיבשו ואין יונקין כלל מן האילן חשיבי עצים ולא הוי בנשירתן כנולד, ולכן מיושב שפיר מה שהוצרך הרי"ף לאסור עצים שנשרו מן הדקל ביום טוב להסקה משום ב' הטעמים הנ"ל, והוא משום דענפים שלא יבשו ועדיין יונקין מן האילן חשיבי נולד ממש, דכמו בפירות המחוברים כל זמן שיונקין לא חשיבי אוכלין, ה"נ ענפים היונקין מן האילן לא חשיבי עצי הסקה בחיבורן וע"י תלישתן נעשו עצים להסקה והוו נולד. אבל זה הטעם מהני רק על אלו היונקין מן האילן וגדלים אתו...

ביטול איסור לכתחילה

ז. משנה מסכת תרומות פרק ה:ט

סאה תרומה שנפלה לפחות ממאה ואחר כן נפלו שם חולין אם שוגג מותר ואם מזיד אסור:

ח. שו"ת הרשב"א חלק א סימן תקד

ולענין בטול האיסורין שאמרת דעת רבותינו הצרפתים ז"ל לומר דדבר תורה מותר לבטלה ולערבו בהתר בידים לכתחלה ומדרבנן הוא שאמרו שאין מבטלין... אבל הראב"ד ז"ל כתב דאסור לבטלו לכתחלה דבר תורה. ומחלוקתם תלויה בהיא שמעתא דזרוע בשלה דפרק גיד הנשה (דף צ"ח).

ט. ים של שלמה מסכת ביצה פרק א סימן ז

וכתב הרא"ש (סי' ב') וז"ל: והא דקאמרינן נמי דמבטלין איסור דרבנן לכתחילה, היינו דוקא היכא דמקלי קלי איסורא, אבל בעלמא אין מבטלין לכתחילה, ואפילו באיסור דרבנן, ואפילו דבר שאין לו מתירין ע"כ. וזהו נגד כל המחברים, דס"ל דלעולם מבטלין איסור [דרבנן] לכתחילה, וכן סוגיא דגמרא משמע, דלעולם מבטלין איסור לכתחילה בדרבנן. והיינו דבר שאין לו מתירין אבל יש לו מתירין לא זו שאין מבטלין לכתחילה, אלא אפילו בטלו בשוגג אינו בטל, אם לא במקלי קלי לאיסורא, וכן עיקר.